

Sygn. akt VI RCa 70/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Waldemar Pałka

Sędziowie: SO Jolanta Piórkowska

SO Hanna Niewiadomska (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. K.**

przeciwko **A. K.**

o uchylenie ustawowego obowiązku alimentacyjnego na rzecz A. K.

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Pisz

z dnia 18 grudnia 2018 roku

sygn. akt III RC 198/17

I. Apelację oddala.

II. Przyznaje ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Pisz na rzecz adwokata P. Z. wynagrodzenie w kwocie 300 zł (trzysta złotych) powiększone o podatek VAT za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu.

Sygn. akt VI RCa 70/19

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Pisz wyrokiem z dnia 18 grudnia 2018 r. wydanym w sprawie III RC oddalił powództwo W. K. przeciwko A. K. o uchylenie ustawowego obowiązku alimentacyjnego na rzecz A. K. (punkt I), przyznał adwokatowi P. Z. opłatę w kwocie 600 zł powiększoną o kwotę 138 zł podatku VAT od przyznanej opłaty tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanemu, którą nakazał wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pisz (punkt II), obciążył powódkę opłatą stosunkową od pozwu w kwocie 240 zł, którą uznał za uiszczoną w całości (punkt III) oraz nie obciążył powódki pozostałymi kosztami na rzecz Skarbu Państwa (punkt IV).

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające uchylenie obowiązku alimentacyjnego, gdyż na chwilę obecną ten nie jest przez powódkę wykonywany. Podniósł, że powódka dotychczas nie była zobowiązana do dostarczania swojemu ojcu środków utrzymania. Nie istnieje w tym zakresie żadna umowa

ani orzeczenie sądowe. Zwrócił uwagę, że jej obowiązek alimentacyjny istnieje jedynie abstrakcyjnie i wynika z mocy prawa, a takiego obowiązku nie można uchylić.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia w części tj. a zakresie jego punktu I i III złożyła powódka zarzucając mu naruszenie art. 144¹ kro w zw. z art. 189 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej wykładni tych przepisów i przyjęcie, że obowiązek alimentacyjny wobec uprawnionego musi być wykonywany, aby zaszyły przesłanki uzasadniające jego uchylenie, co godzi w ogólną zasadą zgodnie z którą można domagać się usunięcia poprzez orzeczenie sądu niepewności stanu prawnego zachodzącej w stosunkach pomiędzy legitymowanym interesem prawnym powodem a wyznaczonym tym interesem pozwanym.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez uchylenie jej ustawowego obowiązku na rzecz pozwanego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu wskazała, że okoliczność, iż jej obowiązek alimentacyjny wobec ojca wynika jedynie z mocy prawa i nie ma skonkretyzowanej podstawy, na mocy której miałby być wykonywany nie uzasadnia oddalenia powództwa o uchylenie obowiązku alimentacyjnego. Podniosła, że wystąpienie z żądaniem uchylenia obowiązku alimentacyjnego jest dopuszczalne w dowolnym momencie, o ile jest spełniona przesłanka sprzeczności obowiązku alimentacyjnego z zasadami współżycia społecznego, co ma miejsce w niniejszej sprawie. Zwróciła uwagę, że posiada interes prawny w żądaniu uchylenia obowiązku alimentacyjnego, gdyż pozwany przebywa w domu pomocy społecznej w związku z czym kierowane są wobec niej roszczenia wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej, zaś żądanie od niej alimentów na rzecz ojca jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest niezasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego prawidłowo ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, a zajęte stanowisko w przekonujący sposób uzasadnił w pisemnych motywach orzeczenia.

Zgodnie z treścią art. 144¹ zd. 1 kro zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Czynna legitymacja procesowa przysługuje zobowiązanemu, a bierna uprawnionemu. Ustawodawca doprecyzowuje, że chodzi nie o „uchylenie” się od obowiązku alimentacyjnego „w ogóle”, ale o uchylenie się od obowiązku, który jest wykonywany. Bez znaczenia jest podstawa wykonywania obowiązku, tzn. orzeczenie sądu czy też umowa. Dopuszczalność powództwa nie jest również uzależniona od czasu wykonywania obowiązku alimentacyjnego. Powództwo o uchylenie należy potraktować jako powództwo o ukształtowanie stosunku prawnego, jaki w analizowanym przypadku stanowi stosunek alimentacyjny.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że bezsporne było, że dotychczas nie było sytuacji aby powódka zmuszona była do dostarczania środków na utrzymanie pozwanego. Nie istniała i nie istnieje w tym zakresie żadna umowa, czy orzeczenie sądowe. Tym samym słusznie Sąd Rejonowy uznał, że obowiązek alimentacyjny powódki względem ojca istnieje jedynie abstrakcyjnie i jako taki nie może zostać uchylony. Dopiero jego skonkretyzowanie umożliwi ewentualne ustalenie czy pozwany posiada prawo do świadczeń alimentacyjnych. Wskazać należy, że brak jest podstaw prawnych aby profilaktycznie i zapobiegawczo uchylić obowiązek alimentacyjny powódki względem ojca. Tym samym jej powództwo jako przedwczesne należało oddalić, co zasadnie uczynił Sąd I instancji.

Wskazane powyżej okoliczności doprowadziły Sąd Okręgowy do przekonania, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Stąd też na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powódki (punkt I postanowienia).

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie § 4 ust. 3 w zw. z § 8 pkt. 3 w zw. 16 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb

Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz.1714), wobec czego Sąd przyznał adw. P. Z. wynagrodzenie w kwocie 300 zł powiększone o podatek VAT za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu.